

Ihmeelliset vuodet -vanhemmuusryhmät Iceheartsissa

- Icehearts tekee ennaltaehkäisevää ja hyvinvointia edistävää lastensuojelutyötä.
- Vanhempien tuentarpeeseen vastaamiseksi Iceheartsissa käynnistettiin vuonna 2020 Ihmeelliset vuodet -vertaisryhmätoiminta kuudella paikkakunnalla.
- Vanhemmat kokivat vanhemmuustaitojen lisääntyneen ryhmätoiminnan myötä.
- Icehearts pyrkii jatkamaan systemaattista perheiden kanssa tehtävää työtä, jossa yhdistyvät lapsille ja vanhemmille tarjottavat tukimuodot.

PÄIVI LINDBERG
sosionomi YAMK,
Perheen arki ensin
-hankkeen hankevastaava
Icehearts ry

**KAIJA APPELQVIST-
SCHMIDLECHNER**
FT, dosentti,
tutkimuspäällikkö
THL, mielenterveystiimi

PIIA KARJALAINEN
KM, FT, erikoistutkija
THL, mielenterveystiimi

MARJATTA KEKKONEN
FT, erikoistutkija
THL, osallisuuden tutkimus ja
edistäminen -tiimi

Icehearts-toiminnassa perheen ulkopuolinen aikuinen, Icehearts-kasvattaja, kulkee 12 vuotta lapsen rinnalla ja tukee lasta harrastuksissa, koulunkäynnissä ja elämässä (www.icehearts.fi). Icehearts-kasvattaja rakentaa pysyvän luottamussuhteen ryhmänsä lapsiin, joilla on suurentunut riski jäädä syrjään koulussa, harrastuksissa ja ihmissuhteissa (Appelqvist-Schmidlechner ym., 2017; Smolej, 2017; Wickström, 2014).

Toiminta on tarkoitettu ennen kaikkea niiden lasten auttamiseen, joista on jo varhaiskasvatuskäisenä herännyt erityinen huoli ja joilla on tarvetta erityiseen tukeen (Suomen Icehearts, 2020). Icehearts-kasvattaja kokoaa esikouluikäisistä lapsista yhteistyössä opetushenkilöstön kanssa ydinryhmän ja tukee siihen kuuluvia lapsia 12 vuotta. Ydinryhmä täydentyy alakoulun aikana. Ryhmän koko siis vaihtelee sen elinkaaren aikana, ja on 15–25 lasta. Icehearts toimii kunnissa ehkäisevänä lastensuojeluna, eikä toimintaan osallistuminen edellytä lastensuojeluasiakkuutta.

*”Icehearts-kasvattaja kulkee
12 vuotta lapsen rinnalla.”*

Tutkimusten (Smolej, 2017; Appelqvist-Schmidlechner ym., 2017) mukaan Icehearts-lapsilla on usein käyttäytymiseen tai tunne-elämään liittyviä haasteita. Lisäksi lasten vanhemmilla on haasteita asettaa rajoja ja sääntöjä, luoda rutiineja ja osallistua lapselle tärkeisiin tapahtumiin. Perheiden tilanne saattaa olla haastava esimerkiksi yksinhuoltajuuden, monilapsisuuden, varattomuuden tai maahanmuuttajataustan vuoksi. Nämä kaikki ovat tekijöitä, joiden tiedetään lisäävän syrjäytymisen (Ristikari ym., 2018) ja lastensuojelun sijoituksen (Heino, 2020; Heino ym., 2016) riskiä.

Icehearts-toiminnassa lisätukea tarvitseva lapsi saa rinnalleen kasvattajan, joka perehtyy lapsen elämään ja auttaa lasta ja perhettä kokonaisuutena. Icehearts-kasvattaja toimii perheiden kasvatuskumppanina (Kekkonen ym., 2022), mutta hänen ensisijainen tehtävänsä on tarjota lapselle tämän tarvitsemää yksilöllistä tukea.

Icehearts-toimintaan osallistuneilta lapsilta ja heidän vanhemmiltaan kerätään säännöllisesti palautetta toiminnasta ja toiveita sen kehittämiseksi. Useana vuonna lasten vanhemmat ovat palautteissa toivoneet vertaistukea. Tähän toiveeseen ja vanhempien tuen-

tarpeeseen vastaamiseksi Iceheartsissa käynnistettiin vuonna 2020 Perheen arki ensin -hanke, jonka tavoitteena on järjestää Icehearts-lasten vanhemmille Ihmeelliset vuodet -vertaisryhmätöitä.

IHMEELLISET VUODET -OHJELMA VANHEMPIEN TUKENA

Ihmeelliset vuodet on ryhmämuotoinen, käsikirjapohjainen ohjelmakokonaisuus, jolla tuetaan käytöksellään oireilevia tai käytöshäiriöisiä lapsia, heidän vanhempiaan sekä perheiden kanssa työskenteleviä ammattilaisia (<https://sites.utu.fi/ihmeellisetvuodet/>, www.incredibleyears.com).

Ohjelmakokonaisuuteen kuuluvat vanhemmille tarkoitetut vertaisryhmät, varhaiskasvatuksen tai perusopetuksen henkilöstölle suunnattu ryhmänhallintaohjelma ja lasten oma, sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen ryhmäohjelma. Vanhemmuusryhmäohjelman ja ammattilaisten ryhmänhallintaohjelman vaikuttavuudesta on vahvaa näyttöä (ks. <https://kasvuntuki.fi/menetelmat/iv-vanhemmuus/> ja <https://kasvuntuki.fi/menetelmat/iv-ryhma/>).

Ihmeelliset vuodet -vanhemmuusryhmän tavoitteena on vahvistaa vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta sekä lapsen sosiaalisia ja tunnetaitoja erityisen yhteisen ajan aikana. Lapsen toivottua käytöstä vahvistetaan tehokkaalla kehumisella ja sosiaalisilla palkinnoilla. Haastavan, ei-toivotun käytöksen vähentämiseksi selkeytetään kodin sääntöjä ja rutiineja sekä opetellaan tehokasta ja selkeää rajojen asettamista ja niiden valvomista.

Ryhmässä harjoitellaan epäsovivan käytöksen huomiotta jättämistä, rauhoittumisen keinoja aggressiivisen käyttäytymisen vähentämiseksi sekä johdonmukaisten, ikätasolle sopivien seurausten käyttöä. Perusmuotoinen kouluikäisten lasten vanhempien ryhmä kokoontuu viikoittain 14–16 viikon ajan. Kussakin ryhmässä on yleensä 10–12 vanhempaa.

”Ihmeelliset vuodet -vanhemmuusryhmän tavoitteena on vahvistaa vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta.”

Ohjelmalla on vaikutuksia sekä lapseen että vanhempaan. Tutkimusten mukaan lasten aggressiivinen ja ei-toivottu käytös vähenee ja sosiaalinen käytös lisääntyy. Vanhempien kokemaa stressiä voi vähentää ja usko omiin vanhemmuustaitoihin lisääntyy. Vanhempi osaa ohjelman käytyään asettaa lapselleen tehokkaammin rajoja ja tämän myötä kurittamisen ja muiden kovien rangaistusten käyttö vähenee (Karjalainen ym., 2019; Leijten ym., 2018; Marcynyszyn ym., 2011; Menting ym., 2013).

Vanhemmuusryhmiä Icehearts-taipaleensa vastikään aloittaneille

Iceheartsin Perheen arki ensin -hankkeessa järjestettiin vuosina 2020–2022 Ihmeelliset vuodet -vertaisryhmiä kouluikäisten lasten vanhemmille. Vanhempien mahdollisimman varhaiseksi tavoittamiseksi ryhmät koottiin vastikään aloittaneiden tai taipaleensa alussa olevien Icehearts-lasten vanhemmista. Vanhemmuusryhmään pääsyn edellytyksenä oli, että perheessä on 6–12-vuotias lapsi.

Vaikka Ihmeelliset vuodet -vanhemmuusryhmät on kehitetty käytöksellään oireilevien lasten vanhemmille, ryhmässä käsitellyt aiheet ovat tärkeitä kaikille vanhemmille. Iceheartsin vanhemmuusryhmään osallistuminen ei edellyttänyt, että lapsella on diagnosoitu käytöshäiriö. Ryhmään pääsemiseksi riitti vanhemman oma koke-

mus siitä, että lapsella on haastavaa käytöstä tai perheen arki on raskasta ja vanhemmalla on halu kehittää omia vanhemmuustaitojaan. Ainoastaan käynnissä oleva huostaanotto-prosessi tai vanhemman hoitamaton mielenterveys- tai päihdeongelma katsottiin esteeksi ryhmään osallistumiselle.

Mukana sekä äitejä että isiä

Icehearts toimii valtakunnallisesti, yhteensä 14 paikkakunnalla. Vanhemmuusryhmiä järjestettiin näistä kuudella: Lahdessa, Turussa, Tampereella, Keravalla, Lappeenrannassa ja Helsingissä. Näissä kaupungeissa oli vähintään kaksi alkuvaiheen joukkuetta, joten ryhmiin katsottiin olevan hyvät mahdollisuudet saada riittävästi vanhempia. Alkavista ryhmistä pyrittiin tiedottamaan kaikille kunnan kaupungin Icehearts-joukkueiden vanhemmille.

”Tutkimusten mukaan lasten aggressiivinen ja ei-toivottu käytös vähenee ja sosiaalinen käytös lisääntyy.”

Jokaisen ryhmästä kiinnostuneen vanhemman kanssa keskusteltiin puhelimitse perheen tilanteesta ja ohjelman sopivuudesta perheelle. Lisäksi perheiden kotona tai etäyhteyksin järjestetyissä tapaamisissa ryhmänohjaajat saivat tietoa perheistä ja arjessa koetuista haasteista ja voimavaroista. Tämän tiedon avulla ohjaajat saattoivat jonkin verran muokata sisältöjä nimenomaan osallistuvien vanhempien tarpeita ja tavoitteita vastaaviksi.

Iceheartsin Ihmeelliset vuodet -ryhmät kokoontuivat 14–17 viikon ajan. Kuhunkin ryhmään osallistui 6–13 vanhempaa. Hankkeen aikana ryhmiä aloitti yhteensä kahdeksan, joista seitsemän ryhmää toteutui suunnitellusti. Yksi ryhmä jouduttiin keskeyttämään koronasulun vuoksi. Lähes jokaisessa ryhmässä oli mukana sekä äitejä että isiä. Biologisen vanhemman lisäksi ryhmiin osallistui bonusvanhempia ja muita lapsen kasvatukseen kiinteästi osallistuvia henkilöitä.

”Tässä on niin kun ryhmä ja on muita vanhempia, miehiä ja naisia, isejä ja äitejä nii se on jo heti semmonen rikkaus yksinhuoltajana, että saa jakaa sitä kasvatuksellista näkökulmaa ja niitä haasteita, mitä on ollu.” (Ryhmään osallistunut äiti)

Ryhmät kokoontuivat alueen koululla tai yhteistyökumppanin tiloissa. Tapaamisaika oli alkuillasta ja ryhmän ajaksi perheiden lapsille tarjottiin Iceheartsin toimesta lastenhoitoa. Vanhempia, jotka eivät syystä tai toisesta päässeet osallistumaan ryhmäkerralle, tuettiin mahdollisuuksien mukaan ryhmäkertaa korvaavin etäpaamisoin tai kotikäynnin.

Vanhemmat osallistuivat ryhmäkertoihin vaihtelevasti. Osa osallistui kaikille ryhmäkerroille, osalle sitoutuminen tapaamisiin oli haastavaa. Kolme neljästä (75 %) ryhmään vähintään yhden kerran osallistuneista vanhemmista osallistui yli puoleen ryhmän tapaamisista. Osa ryhmään haastatelluista ja tavatuista vanhemmista lopetti ryhmän kesken ja pieni osa ilmoittautuneista ei osallistunut ryhmään kertaakaan.

Suurin syy ryhmän kesken jättämiseen oli vanhempien kertoman mukaan työelämään liittyvät haasteet: uusi työpaikka, muuttuneet työjärjestelyt tai vuorotyö. Osalla perheistä elämäntilanne muuttui äkillisesti esimerkiksi parisuhteen tai oman jaksamisen suhteen, eivätkä vanhemman voimavarat riittäneet jatkamiseen ryhmässä.

Työskentely vanhempainryhmissä

Kutakin Ihmeelliset vuodet -vanhempainryhmää ohjaa kaksi koulutettua ryhmänohjaajaa, jotka toimivat aktiivisessa vuorovaikutuksessa ryhmäläisten kanssa. Ryhmänohjaajien tehtävänä on luoda ryhmään luottamuksellinen ja avoin ilmapiiri, jossa vanhemmat ovat aktiivisia toimijoita ja uskaltavat pohtia ja kokeilla uusia toimintatapoja. Vanhemmat ovat ryhmässä oman perheensä ja tilanteensa asiantuntijoita.

Ryhmässä käytetään työtapoja, joissa on huomioitu ryhmäläisten osallisuus ja erilaiset tavat oppia. Keskeisiä työtapoja ovat esimerkiksi videotyöskentely, aivoriihet ja pariporinat sekä taitojen harjoittelu ja kotitehtävät. Videotyöskentelyssä katsotaan esimerkkejä erilaisista arjen tilanteista, etsitään vastavuoroisen keskustelun avulla toimivia kasvatuskeinoja ja harjoitellaan niitä yhdessä. Harjoitusten tavoitteena on auttaa vanhempia ennakoimaan tilanteita ja oppimaan toimivia tapoja kohdata niitä. Ryhmässä keskustellaan yhdessä ja pareittain sekä asetetaan itselle tavoitteita kotiharjoittelua varten.

”Ja sitten konkreettiset esimerkit, eli onhan niitä keinoja kuultu kokennäköisiin asioihin, mutta sitten konkreettisesti harjoitella sitä, sitä muiden kanssa ja kuulla huomioita niistä tilanteista, niin niin paljon niinku hyödyllistä.” (Ryhmään osallistunut isä)

Ryhmäläiset saavat kotitehtäviä, joiden tarkoituksena on vahvistaa ryhmässä opittua ja tuoda oppeja perheiden arkeen. Kotitehtävien lisäksi vanhemmat lukevat Ihmeelliset vuodet -kirjaa tai kuuntelevat äänikirjaa. Ryhmänohjaajat soittavat jokaiselle ryhmäläiselle lyhyen viikkopuhelun, jossa tuetaan tavoitteiden toteuttamista ja opittujen keinojen käyttämistä arjessa.

VANHEMPIEN KOKEMUKSIA IHMEELLISET VUODET -RYHMÄTOIMINNASTA

Ihmeelliset vuodet -ryhmien toimintaan kuuluu, että vanhemmat arvioivat viikoittain edistymistään tavoitteissaan. Lisäksi he täyttävät jokaisen ryhmäkerran jälkeen lyhyen palautekyselyn, jossa he arvioivat ryhmäkerran hyödyllisyyttä, opetustapoja sekä sisältöä.

Lopuksi täytetään sisältöjä kokonaisuudessaan koskeva palautekysely. Siinä arvioidaan opetusmuotojen ja ryhmän teemojen hyödyllisyyttä, tyytyväisyyttä lapsen edistymiseen sekä sitä, kuinka vanhempi kokee pärjäävänsä lapsen sen hetkisten tai odotettavissa olevien käytösongelmien kanssa. Avoimella kysymyksellä vanhem-

mille annetaan mahdollisuus kertoa, mikä ryhmässä on ollut heidän mielestään hyödyllisintä ja mitä he muuttaisivat ohjelmassa, jotta se palvelisi heitä paremmin. Icehearts-vanhempien kokemuksia kerättiin lisäksi haastatteluilla, joista myös tämän artikkelin sitaattit ovat peräisin.

”Keskeisiä työtapoja ovat esimerkiksi videotyöskentely, aivoriihet ja pariporinat sekä taitojen harjoittelu ja kotitehtävät.”

Icehearts-vanhemmat osallistuvat Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ja Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiön kanssa yhteistyössä toteutettavaan tutkimukseen. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, hyötyvätkö vanhemmat osallistumisesta Ihmeelliset vuodet -vanhemmuusryhmään. Tavoitteena on tarkastella ryhmäosallistumisen aikana ja puoli vuotta sen jälkeen tapahtuneita muutoksia vanhempien vanhemmuustaidoissa ja hyvinvoinnissa. Samoin tarkastellaan lapsen käytöksessä tapahtuneita muutoksia ryhmään osallistuneen vanhemman ja lapsen Icehearts-kasvattajan raportoimana. Tutkimus toteutetaan ennen-jälkeen-asetelmalla ja mukana on puolen vuoden seuranta. Aineiston keruu on edelleen kesken seuranta-aineiston osalta. Tutkimuksen on määrä valmistua vuonna 2024.

TAULUKKO 1.

Vanhempien tyytyväisyys lapsen edistymiseen

Tyytyväisyys	Määrä (n)	Osuus (%)
Erittäin tyytyväinen	11	27,5
Tyytyväinen	19	47,5
Jokseenkin tyytyväinen	6	15,0
Neutraali	3	7,5
Hieman tyytymätön	1	2,5
Tyytymätön	0	0,0
Erittäin tyytymätön	0	0,0
Yhteensä	40	100,0

TAULUKKO 2.

Vanhempien luottamus pärjäämiseensä lasten käytösongelmien kanssa

Luottamus	Nykyiset käytösongelmat		Tulevat käytösongelmat	
	Määrä (n)	Osuus (%)	Määrä (n)	Osuus (%)
Luotan täydellisesti	8	21,1	4	10,3
Luotan	20	52,6	24	61,5
Luotan hieman	7	18,4	8	20,5
Neutraali	2	5,3	3	7,7
En ehkä luota	1	2,6	0	0,0
En luota	0	0,0	0	0,0
En luota lainkaan	0	0,0	0	0,0
Yhteensä	38	100,0	39	100,0

Icehearts-vanhempien palaute oli myönteistä

Ryhmiä aikana vanhempien palaute oli myönteistä, ja ilmapiiri oli alun jännityksen purkauduttua rento. Vanhemmat kehuivat ryhmien mukavaa ilmapiiriä ja yhteisiä keskusteluita. Kuuden päättyneen ryhmän vanhemmista 40 palautti loppupalautteen. 75 prosenttia heistä oli tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä lapsensa edistymiseen ryhmän aikana (taulukko 1). Yli 70 prosenttia vastanneista vanhemmista luotti tai luotti täydellisesti pärjäävänsä lapsen ajankohtaisten käytösongelmien kanssa (taulukko 2).

”Täältä on saanu keinoja keinoja siihen, et miten toimii erilaisissa tilanteissa ja mä oon ainki saanu ite semmosta uskoa siihen, että mä oon hyvä äiti ja mä pärjään nii tilanteissa.” (Ryhmään osallistunut äiti)

Käytetyistä työmuodoista ryhmäkeskustelut koki hyödylliseksi tai erittäin hyödylliseksi 90 prosenttia vastanneista. Toiseksi suurin hyöty oli vanhempien mukaan ryhmänohjaajien antamasta opetuksesta, jonka hyödylliseksi tai erittäin hyödylliseksi koki 88 prosenttia vastanneista. Videotyöskentelyn hyödylliseksi koki vain hieman yli puolet (55 %) vastanneista. Leikkimisen tai kotona tapahtuvan taitojen harjoittelun hyödyllisyys jakoi mielipiteitä. Työmuotoja ja arvioita ryhmäkerran sisällön hyödyllisyydestä käytiin läpi vanhempien kanssa viikkopalautteiden muodossa. Palautteen perusteella ryhmäkertojen sisältöjä tarvittaessa muokattiin.

”Vanhemmat kokivat, että ryhmästä sai vertaistukea ja keinoja arjen kasvatustilanteisiin.”

Ryhmän teemoista hyödyllisimmiksi vanhemmat kokivat kehumisen (ka 6,5/7) ja tehokkaat käskyt (ka 6,1/7). Vähiten hyödyllisiksi he kokivat rauhoittumisen harjoitteluun tarkoitettua aikalisää (ka 4,2/7) ja leikin (ka 5,4/7) (taulukko 3). Palautteen perusteella parasta toiminnassa olivat ryhmän vertaistuki ja keskustelut, vanhemmuuden taitojen karttuminen ja arjen ilmapiirin parantuminen.

”No siis meil on poistunu paljon sitä semmost negatiivisuutta, ja ite ei kiinnitä huomioo enää niihin pieniin turhiin asioihin eikä sano niistä, ja sit meil on ainaki nii ku talo täynnä naurua nykyään.” (Ryhmään osallistunut äiti)

Useat vanhemmuusryhmiin osallistuneet kokivat, että he olisivat tarvinneet tällaista tukea jo paljon aiemmin, lapsen ollessa pienempi. Vanhemmat, joiden perheessä oli alle kouluikäisiä lapsia, kokivat, että pienempien lasten käytös muuttui ryhmässä opittujen keinojen avulla nopeammin kuin kouluikäisten. Nuorempien lasten käytöstä oli helpompaa muuttaa esimerkiksi tehokkaan kehumisen avulla, kun taas vanhemmat lapset haastoivat vanhempiaan enemmän näiden muuttaessa aiempia toimintatapojaan. Vanhempien kokemus vahvistaa aiempia tutkimustuloksia (Karjalainen ym., 2020) siitä, että peruspalveluissa tulisi tukea vanhempia kasvatuksessa ja varhaisemmassa vaiheessa.

LOPUKSI

Ihmeelliset vuodet -ryhmiin osallistuneet vanhemmat kokivat ryhmätoiminnan mielekkäänä ja vanhemmuuden taitoja tukevana. Palautteiden mukaan vanhemmat saivat tukea vanhemmuuteensa ja usean vanhemman kuvaamana perheen arki muuttui positiivisem-

paan suuntaan. Vanhemmat kokivat, että ryhmästä sai vertaistukea ja keinoja arjen kasvatustilanteisiin.

TAULUKKO 3.

Ryhmän teemojen hyödyllisyys vanhempien mielestä

Teema	Määrä (n)	Keskiarvo
Kehuminen	40	6,5
Tehokkaat käskyt	38	6,1
Kaikki menettelytavat	31	6,1
Aineellinen palkitseminen	40	5,9
Etuoikeuksien menetys, luonnolliset seuraamukset	40	5,9
Huomioitta jättäminen	43	5,9
Kuvailtava kommentointi	40	5,7
Leikki	41	5,4
Aikalisiä	39	4,2

Iceheartsin vahvuutena ryhmätoiminnan järjestämisessä on mahdollisuus toteuttaa toimintaa joustavasti ja lähellä perheitä. Ihmeelliset vuodet -ryhmätoiminta tavoitti kuitenkin vain pienen osan Icehearts-joukkueiden vanhemmista. Perheen arki ensin -hanketta toteutettiin koronakriisin aikana, mikä vaikutti toimintaan, vanhempien saavuttamiseen ja uudenlaisen toimintamallin levittämiseen. Lähtöpaamisia ennen ryhmää ei voitu järjestää, vaan kaikki ryhmään liittyvä etukäteistyö tehtiin etänä.

Hankkeen aikana huomattiin, että haastavammassa asemassa olevat vanhemmat tarvitsevat enemmän motivointia osallistuaan ryhmään. Toisaalta vanhempien luottamus ja myönteinen suhtautuminen kasvattajaan edesauttoi ryhmien kokoamista. Näin ollen jatkossa etukäteistyölle kasvattajien kanssa tarvitaan enemmän aikaa ja systemaattista toimintamallia, jotta toiminta saadaan juurrutettua osaksi Iceheartsin yhtenäisempää perheiden tukea.

”Tarvitaan ylläpitoa ja seuranta, jotta ryhmässä opitut toimintamallit juurtuvat.”

Lapsen käytös muuttuu tehokkaimmin, kun kaikki lähiympäristössä toimivat aikuiset toimivat samansuuntaisesti tukeakseen muutosta. Tämän mahdollistamiseksi Icehearts tarvitsee jatkossa tapoja yhdistää systemaattisesti kasvattajien tarjoama tuki ja vanhemmuuden tuki. Säännöllistä yhteistyötä kasvattajien kanssa tarvitaan ennen vanhemmuusryhmän alkua, sen aikana sekä ryhmän päättymisen jälkeen.

On tärkeää, ettei vanhempia jätetä yksin ryhmän päättymisen jälkeen. Tarvitaan ylläpitoa ja seuranta, jotta ryhmässä opitut toimintamallit juurtuvat, eivätkä vanhemmat pala takaisin vanhoihin toimintatapoihin (Karjalainen ym., 2021). Myönteisiä kokemuksia jatkotuesta on saatu Tampereen ja Helsingin vanhemmuusryhmistä, jotka ovat kokoontuneet varsinaisen ryhmän päättymisen jälkeen noin kuukauden välein vahvistamaan ryhmässä opittuja taitoja.

Kaiken kaikkiaan Iceheartsin toiminnan ydinajatus kasvattajan pitkäkestoisesta rinnallakulkijuudesta lapsen elämässä on otollinen pohja myös vanhemmuuden tuen pitkäjänteiselle järjestämiselle. Parhaassa tapauksessa systemaattinen tuki vanhemmille Ihmeelliset vuodet -ryhmätoiminnan kautta auttaa vanhempia toimimaan lapsen kanssa tavalla, joka tukee lapsen tunne- ja vuorovaikutustai-

tojen myönteistä kehitystä sekä vahvistaa vanhempien välistä vertaistukea ja vanhemmuustaitoja. ●

Hanketta rahoittaa Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus (STEA).

AVAINSANAT:

Icehearts, Ihmeelliset vuodet, perhetyö, vanhemmuusryhmä, vanhemmuuden tuki, käytösongelmat, lapset

SIDONNAISUUDET:

Päivi Lindberg: Ihmeelliset vuodet -ryhmänohjaaja (sertifioitu) ja peer coach.

Piia Karjalainen: Ihmeelliset vuodet ryhmänhallintaohjelman ryhmänohjaaja ja peer coach.

Kaija Appelqvist-Schmidlechner ja Marjatta Kekkonen: Ei sidonnaisuuksia.

LÄHTEET:

Appelqvist-Schmidlechner, K., Kekkonen, M., Wessmann, J. & Sarparanta, T. (2017). Jääsydämet. Icehearts-toiminnassa aloittavien lasten psykososiaalinen hyvinvointi ja arviot toiminnan vaikuttavuudesta yhden vuoden seurannassa. Raportti 6/2017. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-892-0>

Heino, T. (2020). Prismassa teini-ikäisten palvelut ja kulku lastensuojeluun. Teoksessa T. Heino (toim.), Mikä auttaa? Tutkimusperustaiset ja käytännössä toimivat työmenetelmät teininä sijoitettujen lasten hoidossa. Raportti 12/2020 (s. 58–81). Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-569-8>

Heino, T., Hyry, S., Ikäheimo, S., Kuronen, M. & Rajala, R. (2016). Lasten kodin ulkopuolelle sijoittamisen syyt, taustat, palvelut ja kustannukset: HuosTa-hankkeen (2014–2015) päätulokset. Raportti 3/2016. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-644-5>

Karjalainen, P., Kiviruusu, O., Aronen, E. T. & Santalahti, P. (2019). Group-based parenting program to improve parenting and children's behavioral problems in families using special services: A randomized controlled trial in a real-life setting. *Children and Youth Services Review*, 96, 420–429. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2018.12.004>

Karjalainen, P., Kiviruusu, O., Santalahti, P. & Aronen, E.T. (2020). Parents' perceptions of a group-based parenting programme in families with child protection and other family support services in a real-life setting. *Child & Family Social Work*, 1–12. <https://doi.org/10.1111/cfs.12787>

Karjalainen, P., Santalahti, P., Aronen, E.T. & Kiviruusu, O. (2021). Parent- and teacher-reported long-term effects of parent training on child conduct problems in families with child protection and other support services: a randomized controlled trial. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 15(1), 1–14. <https://doi.org/10.1186/s13034-021-00358-6>

Kekkonen, M., Appelqvist-Schmidlechner, K., Haavanlammi, M. & Känkänen, P. (2022). Icehearts-toiminta vanhempien sosiaalisena tukena - ”Se pieni kysymys, mitä sulle kuuluu, miten sä jaksat?”. *Janus Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti* 30(2), 157–173. <https://doi.org/10.30668/janus.100431>

Leijten, P., Gardner, F., Landau, S., Harris, V., Mann, J., Hutchings, J. ... & Scott, S. (2018). Research Review: Harnessing the power of individual participant data in a meta-analysis of the benefits and harms of the Incredible Years parenting program. *J Child Psychol Psychiatry*, 59(2), 99–109. <https://doi.org/10.1111/jcpp.12781>

Marcynszyn, L. A., Maher, E. J. & Corwin, T. W. (2011). Getting with the (evidence-based) program: An evaluation of the Incredible Years Parenting Training Program in child welfare. *Children and Youth Services Review*, 33(5), 747–757. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2010.11.021>

Menting, A. T. A., Orobio De Castro, B. & Matthys, W. (2013). Effectiveness of the Incredible Years parent training to modify disruptive and prosocial child behavior: A meta-analytic review. *Clin Psychol Rev*, 33(8), 901–913. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2013.07.006>

Ristikari, T., Keski-Säntti, M., Sutela, E., Haapakorva, P., Kiilakoski, T., Pekkarinen, E., ... & Gissler, M. (2018). Suomi lasten kasvuympäristönä: Kahdeksantoista vuoden seuranta vuonna 1997 syntyneistä. Raportti, Julkaisuja, Nro 210. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-152-2>

Suomen Icehearts ry. (2020). Ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä. <https://www.icehearts.fi/>

Smolej, M. (2017). Vapaaehtoistyöstä palvelutuotantoon – kasvava ammatillisuuden vaatimus kolmannen sektorin lastensuojelujärjestö Suomen Icehearts ry:ssä. *Janus Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti*, 25(1), 4–20. <https://journal.fi/janus/article/view/57389>

Wikström, M. (2014). Lapsia liukkaalla jäällä. Kasvattajaseura Iceheartsin tarina. Otavan Kirjapaino Oy.